

Załącznik nr 3

Instytucje i egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe i uprawnienia

I. Egzamin na tytuł zawodowy

Egzamin zawodowy, czyli egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, jest sposobem potwierdzenia osiągniętego stanu wiedzy i umiejętności. Do egzaminu można przystąpić w tym zawodzie, w którym ukończy się szkołę lub w zakresie kwalifikacji w danym zawodzie (Rozporządzenie MEN). Jeżeli zda się egzamin zawodowy lub egzaminy na kwalifikacje, otrzymuje się dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w konkretnym, wyuczonym zawodzie lub dla konkretnej kwalifikacji (egzamin na kwalifikacje zdają uczniowie, którzy rozpoczęli naukę w roku szkolnym 2012/2013). Dyplom jest drugim, obok świadectwa ukończenia szkoły, dokumentem, który można przedstawić pracodawcy podczas starania się o pracę. Pracodawca będzie chciał zatrudnić osobę, która ma potwierdzone kwalifikacje egzaminem zawodowym. Egzamin ten jest więc nie tylko zakończeniem okresu nauki, ale także otwiera możliwość dalszego doskonalenia zawodowego i potwierdza stan przygotowania do pracy. Jest to egzamin zewnętrzny, nieobowiązkowy. Przeprowadzany jest dla absolwentów szkół:

Na poziomie **robotnika wykwalifikowanego**:

- zasadniczych szkół zawodowych,

Na poziomie **technika**

- techników,
- szkół policealnych

Wszystkie egzaminy zawodowe prowadzone są dla zawodów ujętych w wykazie klasyfikacji zawodów oraz specjalności dla potrzeb rynku, klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego lub klasyfikacji zawodów rzemieślniczych.

Egzaminy przeprowadzane są przez **Okręgowe Komisje Egzaminacyjne**. Wiele ciekawych i ważnych informacji o egzaminie zawodowym można znaleźć w broszurach umieszczonych na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej: www.cke.edu.pl w zakładce **egzamin zawodowy**.

II. Rzemiosło

Rzemiosło posiada własny inny system nadawania tytułów kwalifikacyjnych **czeladnika** oraz **mistrza**. Egzamin na tytuł czeladnika oraz egzamin na tytuł mistrza jest formą oceny poziomu wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu rzemieślniczego. Egzaminy te przeprowadza się w dwóch etapach: praktycznym i teoretycznym. Egzamin jest przeprowadzany przez komisje egzaminacyjne funkcjonujące przy Związku Rzemiosła Polskiego. Przykładowe zawody, dla których przeprowadzany jest egzamin czeladniczy i mistrzowski:

Stolarz
Ślusarz
Elektryk
Monter elektronik
Posadzkarz
Sztukator
Monter instalacji gazowych
Malarz tapeciarski
Kosmetyczka
Fryzjer

III. Uprawnienia wynikające z ustawy o dozorze technicznym

Nie wolno bez odpowiednich uprawnień pracować przy niektórych urządzeniach.

W związku z tym pracownicy, których praca polega na **obsłudze** lub **konserwacji** urządzeń technicznych, które mogą stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia i środowiska obowiązują szczególne procedury zdobywania i potwierdzania kwalifikacji.

Przykładowe urządzenia techniczne UTB (urządzenia transportu bliskiego), przy których obsłudze wymagane jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji:

- ciągniki
- suwnice,
- żurawie,
- podesty ruchome,
- układnice,
- dźwigi,
- wózki jezdniowe podnośnikowe

oraz dźwigi: budowlane oraz wyciągi towarowe przewoźne i przenośne, platformowe i kabinowe pionowe, platformowe i krzeselkowe ukośne i inne.

Pełna lista urządzeń technicznych, przy których obsłudze i konserwacji wymagane jest posiadanie kwalifikacji znajduje się na stronie internetowej **Urzędu Dozoru Technicznego** lub Transportowego Dozoru Technicznego

Potwierdzenie kwalifikacji dokonywane jest na drodze egzaminu składającego się z części praktycznej i ustnej. Egzaminy przeprowadzają komisje kwalifikacyjne powoływane przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego.

IV. Uprawnienia wynikające z prawa energetycznego

Nie wolno bez odpowiednich uprawnień pracować przy niektórych urządzeniach, instalacjach i sieciach.

Wymogowi posiadanych kwalifikacji podlegają również osoby, które wykonują prace związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci oraz zajmują stanowiska związane z:

- **eksploatacją** - praca przy tych urządzeniach i instalacjach
- **dozorem** - nadzorowanie ludzi pracujących przy urządzeniach i instalacjach.

Urządzenia, instalacje i sieci, do eksploatacji których wymagane jest potwierdzenie kwalifikacji, podzielono na trzy grupy.

Grupę 1 stanowią urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne wytwarzające, przetwarzające, przesyłające i zużywające energię elektryczną, na przykład:

- urządzenia prądotwórcze przyłączone do krajowej sieci elektroenergetycznej bez względu na wysokość napięcia znamionowego,

- urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne o napięciu nie wyższym niż 1 kV,
- urządzenia, instalacje i sieci o napięciu znamionowym powyżej 1 kV,
- zespoły prądotwórcze o mocy powyżej 50 kW,
- urządzenie elektrotermiczne,
- urządzenia do elektrolizy,
- sieci elektrycznego oświetlenia ulicznego,
- elektryczna sieć trakcyjna,
- elektryczne urządzenia w wykonaniu przeciwwybuchowym,
- aparatura kontrolno-pomiarowa.

Grupę 2 stanowią urządzenia wytwarzające, przetwarzające, przesyłające i zużywające ciepło oraz inne urządzenia energetyczne, na przykład:

- kotły parowe oraz wodne na paliwa stałe, płynne i gazowe, o mocy powyżej 50 kW, wraz z urządzeniami pomocniczymi,
- sieci i instalacje ciepłne wraz z urządzeniami pomocniczymi
- urządzenia wentylacji, klimatyzacji i chłodnicze
- pompy, ssawy, wentylatory i dmuchawy
- sprężarki
- urządzenia do składowania, magazynowania i rozładunku paliw
- piece przemysłowe

Grupę 3 stanowią urządzenia, instalacje i sieci gazowe wytwarzające, przetwarzające, przesyłające, magazynujące i zużywające paliwa gazowe, na przykład:

- urządzenia do produkcji paliw gazowych, generatory gazu,
- urządzenia i instalacje gazowe,
- turbiny gazowe; aparatura kontrolno - pomiarowa, urządzenia sterowania do sieci, urządzeń i instalacji.

Sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych powtarza się co pięć lat, przed Państwową Komisją Kwalifikacyjną na wniosek osoby zainteresowanej lub jej pracodawcy. Komisje kwalifikacyjne powoływane są przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, np. Państwowe Komisje Kwalifikacyjne funkcjonują przy Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Mechaników Polskich w każdym mieście wojewódzkim.